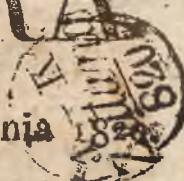

GAZETA LWOWSKA

W Piątek

N^{ro}. 43.

14. Kwietnia

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Najjaśniejszy Pan raczył JPana Prezesa Lwowskich Sądów Szlacheckich, Kawalera Jerzego de Oechsner, wraz z prawemi onegoż potomkami, ze względu na jego zasługi, godnością Barona w Kraiach dziedzicznych zaszczyścić.

Najjaśniejszy Pan raczył najwyższą uchwałą z dnia 9. Lutego r. b. dowolnić, ażeby na przyszłość przy pensjonowaniu nauczycieli szkół głównych, albo pozostałych po nich wdów, także i te lata porachowane były, przez które oni z zadowoleniem powszechnem w szkołach trywialnych czyli pospolitych nauczycielami byli, iednakże do zdolności pensjonowania potrzeba, ażeby ich służba nie przerwana była.

Z powodu obchodzonych w dniu 12. Stycznarodzin Najjaśniejszego Pana, udowodnił JP. Innocenty Gładkowski Mandataryusz dominiakalny, i naczelny Urzędnik Chocimirskiego obwodu podatkowego, tem swoje rozucia patriotyczne, że wszystkie wynagrodzenia, które jemu, jako Urzędnikowi naczelnemu przy działaniach tyczących się Prowizoryum podatków gruntowego, tudzież i te, które kalkulantowi i pisarzowi według instrukcyi wymierzone będą, na korzyść funduszu krajowego inwalidów ustąpił, z tem daley przyjętym na siebie obowiązkiem, że kalkulant i pisarz z własney zaspokoii kieszeni. Rząd krajowy poczynie sobie za obowiązek, tę do publicznego dobra dążącą szynność powszechnie ogłosić.

Dokończenie wyroku, Jego C.K.Mci, względem pomiarów kopalnianych, przerwane go w N. 83/42 gazety.

3. Atoli każdy wieszcz czyli o lenności proszący, ma albo już w wieszczeniu czyli proźbie o lenność, albo też naydalej we dwa miesiące po podaniu wieszczenia, uniemane położenie proszonego pomiaru góry tym spo-

sobem objawić, ażeby punkt zaczeęcia kopalni w płaskoprostych pionowych granicach pomiaru znajdował się, i kierunek miary długości między trzema ciągle idącemi godzinami kompasowemi wyrażony był, przez co z iedney strony mieysce, w którym wieszcz czyli rudowróż położenie pomiaru przy nastąpieniu okolenia obrać może, z dobrem jego oznaczone zostanie, a oraz z drugiey strony za pobieży się, aby przez nadanie niekoloney lenności, górę wolną dla wstrzymania drugich, kopalnie zakładac chcących, we wszystkich kierunkach nie zamknąć.

4. Równie iak istnące ustawy górnicze względem prawa wieszcz późniejszego, co do zniewolenia wieszcz dawniejszego do okolenia i wymiaru, i względem utrzymywania budowy każdej kopalni, w swey mocy pozostać, tak też wsi każdy nowo nadany pomiar góry przez oddzielne zabudowanie w stanie budownym bydź utrzymowany, a tylko w dowiedzionym razie unoszących i w głąb zapuszczających się warstw, aż do węgla ukośnego trzydziestu gradusów, opowazniono Sądy górnicze, za proźbą tych, którzy o nadanie lenności starają się, albo którzy takowe inż otrzykali, i za poprzednictwem naczelnem opatrzeniem, i skuteczuiznem oraz okoleniem dwóch, w równey godzinie miary długości i w dalszym ciągu miary szerokości stykających się i w równey wysokości pionowej znajdujących się, nadanych pomiarów kopalnianych, na utrzymanie budowania górniczego pod iednym zabudowaniem rezwaląć.

5. Te nowe postanowienia nie skutkują wstecz na nadane inż dawniejsze i późniejsze pomiary kopalniane, a zatem i prawne ich zastosowanie służy tylko dla tych nadań, które nastąpią po obwieszczeniu uniwersalu niniejszego.

Dań w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 21. Lipca Tysiąc osmset dziewiętnastego, a panowania Naszego w dwudziestym osmym roku.

(Następują podpisy.)

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytania i Irlandya.

Postępowanie prawne przeciwko Huntowi, rozpoczęte na d. 16. Marca przed Sądem (Assis) w Yorku, napętnia teraz wszystkie Dzienniki Angielskie. Ponieważ liczba świadków z obu stron do kilku set wynosi, z których na pierwszém posiedzeniu tylko 10 mogło być wysłuchanych, sprawa ta zatem potrwać może kilka tygodni. Tak więc pierwszy raz krwawe wypadki zaszły w Manchesterze na d. 16. Sierpnia r. z. śledzone i sądzone będą sposobem prawnym przez bezstronnych Sędziów Jury. Hunt chce się sam bronić, ma jednak przy sobie dwóch prawnych obrońców P. P. Hammera i Pearsona. Po opuszczeniu Prestona miał mało co mniej głosu za sobą od obudwóch Kandydatów; przejeżdżając przez Manchester na d. 13. zatrzymawszy się przed bramą oberży, miał mowę do zgromadzonego Ludu, który ją z wielkim przyjął zapętem; w niej oświadczył on swoje przekonanie, iż w Yorku otrzyma pomysłny wyrok przeciwko rzeźnikom z Peterloo, (nazwisko uszczypliwe Magistratu Manszesterskiego) i napominał słuchaczy do pełnienia z ich strony swej powinności, nie podawania się niebezpieczeństwu, lecz powrócenia do swoich zatrudnień.

Hrabstwo Kilkenny w Prowincyi Leinster miane było dotąd za nayspokojniejszy. Niestety! związkowi dopuścili się i tam na wielu miejscach bezprawów, wielu mieszkańców porabowano, znieważono i skaleczono. Od czasu przybycia Jenerała Porocznika Parget do Athlony, który ma naczelne dowództwo w obwodzie zachodnim, obietnią sobie tam przywrócenie spokoyności. Oddziały mocne pułków 93 i 42 składają załogę Athlony. Jenerał ten, zwerbował około 400 ludzi silnych, mających służyć na wzmocnienie Policyi w okolicach zaburzonych, ażeby ile możności bezprawiom, sposobem cywilnym nie wojskowym zapobiedz można. Pod Castlebar zaszła znaczna i krwawa potyczka. Woyska dostały posilkę i odparty związkowych, dowódca ich Conway został postrzelony i wzięty w niewolę, spodziewają się od niego ważnych objaśnień. Sir John Bourke z Marblehell podaje, iż w innej potyczce sabił 60 związkowych i poymał wielu w niewolę. — W Hrabstwie Roscommon otworzono Sądy (Assis), osądzono już do 16 związkowych wziętych w niewolę, a niektórych z nich wskazano już na

śmierć. W Hrabstwie Galway udało się Władzom rozbroić włóścian.

Francya.

Dziennik sporów zapewnia, iż Mergrabia de la Tour du Pin nie będzie już wysłany do Hiszpanii, przeciwnie zaś Xiążę Laval-Montmorency udał się w drogę do Madrytu, iako Posel na miejsce swego przeznaczenia.

W Izbie Deputowanych na d. 21. Marca, rozpoczęto dalsze rozprawy o projekcie do prawa, względem cenzury na gazety i pisma czasowe. Do dnia 24. zapisało się wielu mówców za i przeciwko projektowi; dalej nic ieszcze nie postąpiono.

Monitor z d. 23. Marca, wiadomość, donoszącą iakoby powstanie wybuchnąć miało w Portugalii, uważa za zamysłoną przez złe myślących; podług listów ostatnich panuje w kraju wspomnianym zupełna spokoynosc.

Dziennik rozpraw wyraża: Louvel stawiony był w Sądzie na d. 23. dla sprawdzenia wielu świadków, którzy już w Sądzie Paryżkim dla objaśnienia sprawy badanymi byli. Ten bezbożny zaboyca, nie był już tak śmiały iak się w początkach okazał. Cera twarzy jego jest bladą, coży wpadnięte, chód chwiejący się. Sądza, że postępowanie objaśniające prędko się ukończy i sama sprawa niebawem będzie rozpoczęta.

Conservateur (Dziennik zachowawczy) w swoim dwudziestym i siódmym zeszyocie donosi, iż wydawanie tego Dziennika zawieszonym zostanie, jeżeli projekt do prawa względem cenzury Dzienników przyjęty będzie w Izbie Deputowanych. Dziennik ten przyrzeka zdatć sprawę w ostatnim swoim zeszyocie o powodach do tego zawieszenia.

P. Genlis, iak mówią ma zamiar wydać pismo peryodyczne pod tytułem: *L'Intrepide* (nieustraszony). Pierwszy Numer ma wyjść d. 24. Kwietnia.

Niemcy.

Stan woyska Hanowerskiego wynosić będzie na przyszłość 10. do 20,000 ludzi. Roku terażniejszego miało wyjść do tegoż 4000 ludzi przeznaczonych do broni.

Rząd dokonał wielkiego czynu sprawiedliwości na korzyść Kościoła katolickiego. Ministeryjam gabinetowe przyjęto stałą zasadę, ażeby należące się Kościołowi katolickiemu i instytutom pobożnym dobra, które Rząd Francuzki i Westfalski zabrał, czyli te dobra zostawały w gruntach lub kapitałach, odłączone od

dobr korony właścicielom oddane zostały, a to dla osiągnięcia zamiaru założycieli.

Dnia 25. Marca: Minister sprawiedliwości Wirtembergski Baron Maucler oświadczył Izbie Deputowanych, iż Król dał mu zaszczytne i przyjemne zlecenie oznajmienia Zgromadzeniu, o wniwiesiu Jego Królewskiej Mości w związku Matrzeńskie. Wybor Króla Jmci padł na bliską krewną Xiężniczkę Paulinę Wirtembergską. Przy odejściu zostawił Minister list Króla, do Prezesa Izby, którym oznajmia najwyższy rozkaz, że Jego K. Mość orzeka się ustanowienia tak zwanego podatku Xiężniczki dla Najsławniejszey swojej matronki.

Grabia Winzengrode Minister Stanu upoważniony przez Króla Wirtembergskiego, przybył na d. 24. Marca do Kirchheimu nad rzekę Teck i w przytomności wielu Członków rodziny Królewskiej prosił o rękę Xiężniczki Pauliny Teressy Ludwiki, dla swojego Monarchy. Po otrzymaniu przyrzeczenia, wręczył także Minister Najsławniejszey Xiężniczce wyobrażenie swojego Króla. (Xiężniczka Paulina urodzona 11. Sierpnia 1800. jest córką s. p. Xiążęcia Ludwika Wirtembergskiego, woja terażniejszego Króla. Śpłodzoną ona jest z drugiey żony tegoż Xiążęcia, Xiężniczki Henryki Alexandry córki Karola Xiążęcia Nassau-Weilburgskiego, która od śmierci swojego mężonka przypadley na d. 19. Sierpnia 1817 mieszka w Kirchheim nad Tecką.)

Jego Królewicowska Xiążęca Mość Wielki Xiążę Heski wydał względem nstanowienia Stanów krajowych następujące rozporządzenie: „Artykuł 1. Stany Naszego Wielkiego Xięstwa złożone będą z dwóch Izb. Artykuł 1. Pierwszą Izbę składać będą: 1) Xiążęta Naszego domu. 2) Głowy rodzin Magnatów, posiadających jedno lub więcej Państw Stanowi Magnatów właściwych, przepisanych §. 16. nowego Edyktu wydanego względem stosunku Magnatów Stanu. 3) Najstarszy rodziny Riedelskiej, który dotąd ozdobiony był zaszczytną godnością Marszałka dziedzicznego Heskiego. 4) Biskup Katolicki. W przypadku osierocenia stolicy Biskupiey zostawiamy sobie prawo upoważnić jednego z Duchownych Katolickich, najbardziej odznaczającego się, ażeby zastąpił miejsce Biskupa na Seymie. 5) Duchowny Protestancki, którego mianować będziemy dożywotnie Pralatem. 6) Kanclerz Uniwersytetu, lub jego zastępca. 7) Najsławniejszy obywatel Państwa, którego na tę godność dożywotnie powołamy. Mianowania te

nierozciągniemy nad liczbę 10 Członków. — Artykuł 3. Izbę drugą tworzyć będzie: 1) Szesciu Deputowanych, których Szlachta mająca swoje posiadłości w Naszym W. Xięstwie wybierze z pośród siebie. 2) 10 Deputowanych miast, którym dla interessów handlowych, lub ze względu na cześć godnych dawnych pamiątek nadaemy ninieyszem szczególnie prawo wyborowe. Miasta te są następujące: a. Nasze Stołeczne miasto Darmstadt, b. Mainz obydwa te miasto wybierać będą po dwóch Deputowanych, c. Giesen, d. Offenbach, e. Friedberg, f. Alsfeld, g. Worms, h. Bingen, te wszystkie wybierają po jednym Deputowanym. 3) 34 Deputowanych, którzy utworzonymi będą przez wybory obwodowe, z miast nie wdarzonych szczególnem prawem wyborowem i zgmin włościańskich. Zasady do prawa wyborowego i sposób onychże wykonywania oznaczony będzie tak dla Szlachty, miast, fakoteż i obwodów wyborowych przez szczególnie prawidła. — Artykuł 4. Członki Naszey tajney rady Ministrów i mający bydź mianowanymi Kommissarzami Seymowemi, będą nielicznie wolny wstęp do obu Izb bez głosu, chociażby nie mieli Izbom do udzielenia żadnych od Nas przełożeń. — Artykuł 5. Współczłonki Izby pierwszey posiadający prawo dziedziczne w niej się znajdowania, w ten czas onego prawa używać będą, skoro ukończą 25 rok życia, i jeżeli do wykonanywania praw obywatela Państwa, żadna prawna dla nich niezaydzie przeszkoda. — Artykuł 6. Deputowani do Izby drugiey powinni bydź obywatelami Państwa, którzy skończyli 36 rok i mają dochody dostateczne do zabezpieczenia ich odpowiedlego bytu. Jakim sposobem posiadanie to poznawać, prawidła wyborów bliżej oznaczają. — Artykuł 7. Kto, iako członek iedney lub drugiey Izby chce bydź na Seymie, powinien bydź wolny od przestępstw i przewinień nie tylko do niższey Policji należących lecz taki, który inaczej nie stawiał w Sądzie iak, dla zupełnego siebie uwolnienia. — Artykuł 8. Współ członek Izby pierwszey nie może bydź do drugiey obrany. — Artykuł 9. Tak w pierwszey iaki drugiey Izbie nie można dać prawnege głosu swego przez zastępcę, lub przyjmować instrukcyie na głos drugiego. — Artykuł 10. Wszystkie wybory trwać będą na lat sześć; lecz nie wolno po upłynieniu tego czasu obranego wybierać na przyszłe sześć lat. — Artykuł 11. Prawo zwolnienia Stanów pozostawiamy sobie, i gdy osądziemy za rzecz potrzebną w tedy posiedzenie ich odroczyć, rozwiążemy i ukończemy. Istotne zebranie

się Stanów bez ich zwołania po zakończeniu, odroczeniu i rozpuszczeniu ich posiedzenia, jest targnięciem się kary godnym na Nasze prawa, jeżeli zgromadzenie się to, nie będzie miało zamiaru jako występki podlegający karze. — Artykuł 12. Wierne Stany Nasze zwołamy najmniej co lat trzy. Gdybyśmy spowodowali, byli do rozpuszczenia Stanów przed zakończeniem ich spraw, na ten czas w ciągu roku zwołamy nowe Zgromadzenie Stanów. — Artykuł 13. Przez takowe rozpuszczenie ustają wszystkie prawa z wyborów poprzedzających i dla nowego zebrania się Stanów muszą być nowe wybory. — Artykuł 14. Stany Nasze tylko temi zatrudnią się sprawy, które zakreskają im następujące artykuły. Przystąpienie tego prawa tak uważać należy jak podług §. 11. istotne się zebranie. — Artykuł 15. Nie przywiedziemy do skutków prawa skarbowego, które zawsze trwać ma trzy lata, bez przyzwolenia Naszych Stanów. Prawo to ma być najpierw przełożone Izbie drugiej, a skoro od teyże Izby zostanie przyjęte, nie może być od pierwszej jak tylko całkowicie odrzucone. Przyzwolenie Izby, nie może wiązać warunków wypełnienia oznaczonych żądań. Obudwie Izby opowiadzione są de żądania, nie tylko wykazu dokładnego potrzeb Państwa, ale także objaśnić względem użycia uprzednie dozwolonych summ. W przypadku różnicy zdań obu Izby, prawo Skarbowe rozstrzygane będzie na Zgromadzeniu obu Izby pod przewodnictwem Prezesa pierwszej Izby a uchwałę stanowiącą będzie większość głosów. — Artykuł 16. Przygotowując oznaczenie artykułu 15, zapewnimy Ludowi Naszemu, iż nań nie będą nałożone żadne ciężary bez przekonania się Stanów, o ich potrzebie i konieczności; dodamy jeszcze i to zapewnienie, iż co się dotyczy różnego rodzaju nakładania podatków i sposobu onych rozłożenia i rozdzielania, chętnie zawsze skłonimy uchwa Nasze na przełożenie wiernych Stanów, i jak daleko ta zgodzać się i będą mogły być wykonane, nie odmówimy ich żądaniom; atoli, z drugiej strony, nie mogą podawać byt Państwa i wypełnienie prawne istniejących zobowiązań, pod dowolne sprzeciwienie się Stanów zezwolenia na podatki, życząc sobie byśmy nigdy nie byli w przypadku użycia następującego rozporządzenia rozkazujemy: 1) Jeżeli Stany nie zgodzą się na nowe prawa podatkowe, trwać ma na rok następujący dawne, jak dalece podług tego ustanowione podatki, nie były oznaczone w zamierze przemianującym i już osiągniętych, w ciągu zaś roku nakłademy

nowe Zgromadzenie Stanów z nawemi wyborami. 2) Gdyby Stany odmówić miały potrzebnego zezwolenia, dla dopełnienia nowych zobowiązań Naszych, zasadzających się na Zwązku Niemieckim, i jako w przypadku wojny, upoważnieni zatem będziemy dla dopełnienia tych zobowiązań do nałożenia potrzebnych summ, z których każemy zdadż publiczny rachunek."

R o s s y i a.

Kuryier Litewski z d. 12. Marca umieścił dwa konkursy na Professorów datowane d. 1. t. m. 1820 i przez Rząd Uniwersytetu Wileńskiego rozpisane: Jeden, do katedry Logiki, Metafizyki i Filozofii moralney, w języku Polskim lub Łacinskim, drugi do katedry Historji powszechney w języku Polskim; pensya roczna dla obu jest 1500 rubl. srebrnych i stancyja, po wysłużonych 25 latach zamieniająca się w dożywotnią pensyę łaskawą. Czas konkursu trwać będzie do d. 2. Marca 1821. Każdy ubiegający się o katedrę pierwszą, napisać ma w tymże czasie rozprawę po Polsku lub po Łacinie treści następującej: Wyłoży zwięźle i jasno przedmiot i obiętość każdej z pomienionych trzech gałęzi filozofii, wymieni przytem celniejszych pisarzy, z których pożytecznie czerpać można te nauki i ułóż plan iey dawania. Ubiegający się o katedrę drugą, udowodnić mają znajomość tey nauki rozprawą w języku Polskim mianowicie: dawszy naprzód wyobrażenie historyi powszechney, wyliczą nauki pomocne i związek z nią nierodzicielski mające, wymienią celniejszych autorów tak wieków starożytnych jak i późniejszych, z przytoczeniem ich zalet i uchybień znacniejszych, wykażą w krótkim rysie wielkie epoki dziejów ludzkich, w których znaczna część rodu ludzkiego niepospolitey bytu swojego doznała, odmiany. Nakoniec nakreślą plan dawania tey nauki: Ponieważ Professor Historji dawać będzie także dodatkową Statystykę ogólną, przeto każdy ubiegający się obowiązany jest, dać o tey zdanie, to jest: o iey obiętości, postępie, autorach i o sposobie iey dawania; ubiegający się o te obiedwie katedry, przyłączą do rozpraw swoich, dzieła własne każdy stosowne do swojego wydziału, jeżeli jakie wydał, lub ma w rękopisnie. Każde pismo konkursowe zamykać powinno pewne godło i list osobny z tem samem godłem zapieczętowany i imię pisarza zawierający; pismo takowe przesłane ma być do Wilna z napisem. „Do Rządu Uniwersytetu Wileńskiego.“